HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.



**כל הנרות של מסכת מטלטלין.** דשל מתכות לא מיקרי לפיכך ישנים כגון של נחושת וכיוצא בהן: [ה]**הדולק כשבת.** שהיה נר דולק בו בין השמשות דמוקצה מחמת איסור שלקחו לכבות הגר נשכר גם הוא לטלטל וכיון שהוקצה לבין השמשות הוקצה לכל היום: **נידות.** שהלילו בו הגר אבל בהמה דממילא מידמיא לימר להדר חזיא: **יאכל.** הוא עצמו ובו ביום ואין לריך להמתין עד הערב כדי שיעשו להם לאחרים בעלמא[ו] לערב כדי שיעשו לית ליה לר״מ אלא היכא דעבד ישראל לאיסורא ומזיד לחיכא חיובא אלא נמטייה הנאה מאיסורא אבל בשוגג לא: **במזיד.** לחיכא לאיסורא: **לא יאכל.** בו ביום עד שתחשך וכדי שיעשו. והוא הדין לאחרים נמי דאסור למיכליה בו ביום לטעמא משום דלא נמטייה הנאה מאיסורא הוא וכי שהי לאורתא כדי שיעשו לא מטי לו הנאה מיניה ואידי דתנא ריבה בדידיה דאסור למיכליה בו ביום להתירא תנא נמי סיפא בדידיה: **רבי יהודה אומר בשוגג יאכל כמולאי שבת.** ולא כשבת. ות״ס לאחריני דלעיל דשוגג חיוב מקלקה מיהא מיכלי ובשוגג מיכלי דלעיל דשוגג מקלקה מיהא מיכלי הוא הנאה מיניה ואידי דתנא ריבה בדידיה דאסור למיכליה בו ביום להתירא תנא נמי סיפא בדידיה: **רבי יהודה אומר בשוגג יאכל כמולאי שבת.** ולא כשבת. (גיטין נג. וכתובות לד. וב״ק נא.). **במזיד לא יאכל.** ריבה נמי בדידיה ומתניתין נמי דקתני אסורה בהכילה ליומיה בדידיה ולאחריני בשוגג מתוקמא ורבי יהודה היא ולקמן פריך והא מתחייב בנפשו קתני ומשנין דלעולם אימא לך בדידיה ומיהו לא יאכל כלל אלא לצורך ריבה נמי דוקא ליהו אבל לאחריני אסרו בו ביום ומיהו אסור משום דקנסו שוגג אטו מזיד ומתניתין דאסר ליה ליומיה אפילו לאחריני לאו רבי יהודה היא דל״ק דקנסא דריבה אטו מזיד הוא אמאי מיבעיא ליה לרבי יהודה מאן דתני כרבי מאיר משתיק ליה ועוד מי סבר לה כרבי יהודה והאמר רב חנן בר אמי כי מורי להו רב לתלמידיה מורי להו כר׳ מאיר וכי דריש בפירקא דריש כרבי יהודה משום עמי הארץ וכי תימא תנא קמיה אטו כולי עלמא לתנא צייתי לאמורא צייתי אמר רב נחמן בר יצחק תנא שוחט תנא קמיה דרב השוחט בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל אמר ליה מאי דעתיך כרבי מאיר עד כאן לא קשרי רבי מאיר אלא במבשל דראוי לכום אבל שוחט דאין ראוי לכום לא והא מתניתין דשוחט הוא [ו]ואמר רב הונא דרש חייא בר רב משמיה דרב אסורה באכילה ליומא ונסבין חבריא למימר רבי יהודה היא הא רבי מאיר שרי כי שרי רבי מאיר

[ו]כל נרות של מתכת מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בו באותה שבת ודלמא שאני התם דהוא דחי ליה בידים אלא אמר רב אשי רבי יהודה דמבשל היא [ז]דתנן [ח]המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר [ט]בשוגג יאכל במוצאי שבת במזיד לא יאכל עולמית רבי יוחנן הסנדלר אומר בשוגג יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו במזיד לא יאכל עולמית לא לו ולא לאחרים ונוקמה במזיד ורבי מאיר לא סלקא דעתך דקתני דומיא דיום הכפורים מה יום הכפורים לא שנא בשוגג ולא שנא במזיד לא אכיל אף הכא נמי לא שנא בשוגג ולא שנא במזיד לא אכיל ומי מצית מוקמת לה בשוגג ורבי יהודה והא אף על פי שמתחייב בנפשו קתני הכי קאמר אע״פ דבמזיד מתחייב בנפשו הוא הכא דבשוגג שחיטתו כשרה ונוקמה כרבי יוחנן הסנדלר דאמר לא שנא בשוגג ולא שנא במזיד לא אכיל רבי יוחנן הסנדלר קמפליג במוצאי שבת לאחרים ולא לו תנא דידן שחיטתו כשרה קתני לא שנא לו ולא שנא לאחרים תני תנא קמיה דרב [י]המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל ומשתיק ליה רב מאי טעמא משתיק ליה [יא]אילימא משום דסבירא ליה כרבי יהודה ותנא תני כרבי מאיר משום דסבירא ליה כרבי יהודה מאן דתני כרבי מאיר משתיק ליה ועוד מי סבר לה כרבי יהודה והאמר רב חנן בר אמי כי מורי להו רב לתלמידיה מורי להו כר׳ מאיר וכי דריש בפירקא דריש כרבי יהודה משום עמי הארץ וכי תימא תנא קמיה אטו כולי עלמא לתנא צייתי לאמורא צייתי אמר רב נחמן בר יצחק תנא שוחט תנא קמיה דרב השוחט בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל אמר ליה מאי דעתיך כרבי מאיר עד כאן לא קשרי רבי מאיר אלא במבשל דראוי לכום אבל שוחט דאין ראוי לכום לא והא מתניתין דשוחט הוא [ט]ואמר רב הונא דרש חייא בר רב משמיה דרב אסורה באכילה ליומא ונסבין חבריא למימר רבי יהודה היא הא רבי מאיר שרי כי שרי רבי מאיר

**המבשל בשבת בשוגג יאכל.** אפילו [ג]בזו ביום דר״מ לא קנסי כלל שוגג אטו מזיד כדמוכח בהניזקין (גיטין נג.) ובפ׳ כירה (שבת דף לח.) נמי משמע דשרי בו ביום גבי הא דבעי מרבי חייא בר אבא שכח קדירה ע״ג כירה כו׳ במזיד לא יאכל לא הוא ולא מחבירו בו ביום אבל במול״ם שרי אפי׳ לדידיה מדבעי למיבעי לאוקמי מתניתין דר״מ ובמזיד ומתניתין דומיא דיום״כ קתני דאסור בו ביום בין לו בין לאחריני ומיהו כשרה קתני לו ולא שנא לאחרים כשרה קתני לו ולא שנא לו ולא לאחרים תני אבל במזיד לא יאכל לעולם אימא לך בדידיה ומיהו לא יאכל כלל אלא לצורך ריבה נמי דוקא ליהו אבל לאחריני אסרו בו ביום ומיהו אסור משום דקנסו שוגג אטו מזיד ומתניתין דאסר ליה ליומיה אפילו לאחריני לאו רבי יהודה היא דל״ק דקנסא דריבה אטו מזיד הוא אמאי מיבעיא ליה לרבי יהודה לאורתא הא קתני גבי מזיד לא יאכל עולמית אלא טעמא משום דלא ליתהני מעבירה הוא ולא שנא הוא ולא שנא לאחריני: **ר׳ יוחנן הסנדלר אומר בשוגג יאכל למולאי שבת.** בכדי שיעשו כר׳ יהודה דמשני ליה עבירה אף בשוגג ועדיפא מדרבי יהודה דאילו רבי יהודה לית ליה לאורתא אפי׳ לדידיה אלא שוגג אטו מזיד הלכך מיהו לעבד מיקורא לא קנסו אלא בכדי שיעשו ימתינו אלא ניתהני מעבירה: **במזיד לא יאכל עולמית כו׳.** לאו משום קנסא הוא אלא מחבירי לא עבוד מיקורא אלא מקרקי ליקי לה רבי יוחנן בכמוצות נאלו נערות (דף לד:) ובפ״ק בפרק מרובה (דף עג.) ושמרתם את השבת כי קדש הוא וגו׳ [שמות לא] (ז) מה קדש אסור באכילה אף מעשה שבת אסורים באכילה יכול אפילו בשוגג ת״ל מחלליה מות יומת [שם] במזיד אמרתי ולא בשוגג: **ונוקמה במזיד ור״מ היא.** דלמר אסורה ליומא: **מה יום הכפורים כו׳.** לא יאכל בו ביום להם יום עינוי הוא: **ונוקמה כר׳ יוחנן הסנדלר דאמר כו׳.** לית ליה לא הוא ולא אחריני. ואית דמפרשי דהאי במזיד לא יאכל דרבי מאיר ובשוגג לא יאכל דרבי יהודה לא יאכל הוא אבל לאחרים שרי והאי אסורה באכילה ליומיה דקאמר רב נמי לדידיה קאמר אבל לאחריני שרי ולאו מילתא דהא דומיא דיום הכפורים מה יום הכפורים אסור אף אחרים אסורין אף כאן אסור אף אחרים אסורין: **כי מורי להו רב לתלמידיה.** בפיקרנ. ביום הזה בכרכי מאיר למיכל: **בפיקרנ.** בכרכים: **וכי תימא תנא בפיקרנ תנא קמיה.** בכרכים היה שונה משנה זו ביום הדרשה וחייש רב לעמי הארץ שלא ישמעו קולו: **תנו.** בני הכנסת הגדול לשמוע מה שהיה רב דורש: **[יב]תנא לייתי.** כלומר[יג] הם מעיין אחר לשמוע מן התלמידים היושבים שם ושונין אית משנתו לעצמו: **[יג]אמורא.** שהיה עומד בפני רב ומשמיע לרבים מה שראה הדרשה לוחש לו אליו היו שומעין: **עד לאן לא קתני ר״מ אלא במבשל.** בשוגג דכיון לאיסור בשוגג הוא איסור מוקלה נמי ליכא למעיקרא הוי חזי לכום מיה: **אבל שוחט.** בשוגג נהי לאיסור שבת ליכא משום מוקלה מיהא מאורה בדין השמשות לא הוי חזי לכום כמו (ברכות דף נז.) הכופס את החיטין הכופס את האורז כם פילפלי ביומא דכפורי (שם דף לו:): **הא ר״מ שרי.** מדאילטריך לאוקמה כרבי יהודה מכלל דקסבר רב דר״מ שרי: שהיה

**כל הנרות של מסכת מטלטלין.** ולא מיקרי כלי ואפילו הכי אסור משום דהוי מוקצה מחמת איסור: **[ה]הדולק בשבת.** ואפילו הכי אסור משום דהוי מוקצה מחמת איסור: **[ו]בעלמא.** ולא בשבת: **[ז]דתנן.** בפ״ק דשבת (דף יח.): **[ח]המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל.** ואפילו הכי אסור משום דהוי מוקצה מחמת איסור: **[ט]בשוגג יאכל במוצאי שבת במזיד לא יאכל.** ואפילו הכי אסור משום דהוי מוקצה מחמת איסור: **[י]המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל.** ואפילו הכי אסור משום דהוי מוקצה מחמת איסור: **[יא]אילימא משום דסבירא ליה כרבי יהודה.** ואפילו הכי אסור משום דהוי מוקצה מחמת איסור: **[יב]תנא לייתי.** ואפילו הכי אסור משום דהוי מוקצה מחמת איסור: **[יג]כלומר.** ואפילו הכי אסור משום דהוי מוקצה מחמת איסור:



קד א מיי׳ פ״ו מהל׳ שבת הלכה כג סמג לאוין סה טוש״ע ס״ח סימן שיח סעיף ו:

## רבינו גרשום

כל הנרות של מתכת מטלטלין כו׳. והא הכא בנרות של מחכת של זהב ושל כסף ושל נחשת אין בו משום מיאוס וקאמר דמוקצה מחמת איסור שהדליקו בו באותה שבת: שאני הכא דדחייה בידים כלומר דלא רצה לנגוע בו כלל אבל במקום אחר הוא אומר דמותר ולאו הלכה זה כמותו ז) דאמרי׳ אסור באכילה ליומיה אלא מהלכה דמבשל כלומר דרבי יהודה סבר בשוגג יאכל במוצאי שבת אבל שבת עצמה אסור וכך הכא הוא אמר דאסור: ונוקמה במזיד ורבי מאיר כלומר מתניתי׳ דאומר דאסורה באכילה נוקמה ששחט במזיד ורבי מאיר דהוא א׳ במזיד לא יאכל. לא ס״ד דקתני במתניתי׳ (דאמר) השוחט בשבת ויו״כ ודומיא דיום״כ מה יום״כ לא שנא שוגג (לאיסור) [ל״ש מזיד לא אכיל] ה״נ לא אכיל: ומי מצית מוקמת [לה] בשוגג ור׳ יהודה. והא מתניתי׳ אע״פ שמתחייב בנפשו [קתני] ב) במזיד הכא בשוגג שחיטתו כשרה ויכול לאוקומי כר׳ יהודה: ר׳ יוחנן הסנדלר קא מפליג וכו׳ הכא שחיטתו כשרה לא שנא לו ולא שנא לאחרים כלומר שמותרת למוצאי שבת אפי׳ מזיד ולא יכול לאקומי כר׳ יוחנן הסנדלר: משום דסבירא ליה כרבי יהודה ותנא הוא תני כר׳ מאיר לעיל המחלוקת ומשום דרב סבר ליה כרבי יהודה וכר׳: ומי סבר לה רב כרבי מורי וכר׳ כלומר וכך הלכה כרבי מאיר ומ״ט משתיק וכי תימא משום עמי הארץ טעמא דמשתיק אותו דתנא בפרקא תנא קמיה כלומר בבית המדרש קדם כולי עלמא כלומר בפני עמי הארץ משום קילותא דע״ה כו״ע לתנא בלשון הקודש צייתי לאמורא צייתי כלומר למתרגם ועדיין מ״ט משתיק אותו אמר רב נחמן שוחט תנא קמיה דמשום הכי משתיק אותו וכו׳ אלא במבשל ראוי לכום כלומר בלשון לעז משייר אבל שוחט ואינו ראוי לכום כלומר דבשחיטה קיימי ושחיטה אסורה ביום. לא

ז) נ״ל דלא דמי דהמלין לתמורה בהכילה ליומא ר״ש הוא שמעין לה מהלכה דמבשל כלומר וכו׳. ב) נ״ל הכי קאמר אע״פ דבמזיד מתחייב בנפשו הכא דבשוגג וכו׳.

## מסורת הש״ס

ה) שבת מד., ג) [נ״ל דמיבעי וכן איתא בגיטין ועמ״ש שם], ג) ב״ק עא. גיטין נג: ביצה ח: תמורות פ״ב מ״ג שבת לח. כתובות לד. [תוס׳ דשבת פ״ג ה״ג], ד) [תמורות פ״ב מ״ג], ה) [שבת קכ:], ו) [לעיל יד.], ז) [עירובין מ.], ח) עי׳ רש״ל וכש״ל, ט) נם״ש: כלוס,

## הגהות הב״ח

(ה) רש״י ד״ה במזיד וכו׳ אי מה קדם לסור בהנאה לף מעשה שבת אסורין בהנאה ת״ל לכם שלכם יהא יכול אפילו בשוגג:

## הגהות מהר״ב רנשבורג

א] תד״ה מורי וכו׳ וי״ל דבמולאת דלא שכיח. ג״כ עי׳ ב״מ בתוס׳ מייט ס״ו שי״ח מ״ש בזה:

## מוסף רש״י

בשוגג יאכל. הוא עצמו ולף בשבת (גיטין נג: וכתוב״ז כתובות לד. ב״ק נא.). **במזיד לא יאכל.** בו ביום והוא הדין לאחרים, ואידי דתני ריבה בדידיה, והכי קאמר לן לפרושי בהכל שוחטין (ב״ק שם) אלו לא יאכל הוא לעולם אבל לאחרים ישראלים אוסלים (כתובות לד. וכתוב״ז לקמן קטו.). **ר׳ יהודה אומר בשוגג יאכל.** הוא עצמו למולאי שבת לאחר שהמתין כדי שיעשו, אבל בשבת לא, דקנסו שוגג אטו מזיד הוא שאמרי הוא לאורתא הא קתני גבי מזיד לא יאכל עולמית אלא טעמא משום דלא ליתהני מעבירה הוא ולא שנא הוא ולא שנא לאחריני: **ר׳ יוחנן הסנדלר אומר בשוגג יאכל למולאי שבת.** כדי שיעשו כר׳ יהודה דמשני ליה עבירה אף בשוגג ועדיפא מדרבי יהודה דלאו רבי יהודה לית ליה לאורתא אפי׳ לדידיה אלא שוגג אטו מזיד הלכך מיהו לעבד איסורא לא קנסו אלא בכדי שיעשו ימתינו אלא ניתהני מעבירה: **במזיד לא יאכל עולמית כו׳.** לאו משום קנסא הוא אלא מחבירי לא עבוד איסורא אלא מקרקי ליקי לה רבי יוחנן בכמוצות נאלו נערות (דף לד:) ובפ״ק בפרק מרובה (דף עג.) ושמרתם את השבת כי קדש הוא וגו׳ [שמות לא] (ז) מה קדש אסור באכילה אף מעשה שבת אסורים באכילה יכול אפילו בשוגג ת״ל מחלליה מות יומת [שם] במזיד אמרתי ולא בשוגג: **ונוקמה במזיד ור״מ היא.** דלמר אסורה ליומא: **מה יום הכפורים כו׳.** לא יאכל בו ביום להם יום עינוי הוא: **ונוקמה כר׳ יוחנן הסנדלר דאמר כו׳.** לית ליה לא הוא ולא אחריני. ואית דמפרשי דהאי במזיד לא יאכל דרבי מאיר ובשוגג לא יאכל דרבי יהודה לא יאכל הוא אבל לאחרים שרי והאי אסורה באכילה ליומיה דקאמר רב נמי לדידיה קאמר אבל לאחריני שרי ולאו מילתא דהא דומיא דיום הכפורים מה יום הכפורים אסור אף אחרים אסורין אף כאן אסור אף אחרים אסורין: **כי מורי להו רב לתלמידיה.** בפיקרנ. ביום הזה בכרכי מאיר למיכל: **בפיקרנ.** בכרכים: **וכי תימא תנא בפיקרנ תנא קמיה.** בכרכים היה שונה משנה זו ביום הדרשה וחייש רב לעמי הארץ שלא ישמעו קולו: **תנו.** בני הכנסת הגדול לשמוע מה שהיה רב דורש: **[יב]תנא לייתי.** כלומר[יג] הם מעיין אחר לשמוע מן התלמידים היושבים שם ושונין אית משנתו לעצמו: **[יג]אמורא.** שהיה עומד בפני רב ומשמיע לרבים מה שראה הדרשה לוחש לו אליו היו שומעין: **עד לאן לא קתני ר״מ אלא במבשל.** בשוגג דכיון לאיסור בשוגג הוא איסור מוקלה נמי ליכא למעיקרא הוי חזי לכום מיה: **אבל שוחט.** בשוגג נהי לאיסור שבת ליכא משום מוקלה מיהא מאורה בדין השמשות לא הוי חזי לכום כמו (ברכות דף נז.) הכופס את החיטין הכופס את האורז כם פילפלי ביומא דכפורי (שם דף לו:): **הא ר״מ שרי.** מדאילטריך לאוקמה כרבי יהודה מכלל דקסבר רב דר״מ שרי: שהיה